

Hozzászólás Tóth István: Természetes felújítás...? c. cikkéhez

Örömmel és nyomatékosan erősítem meg a szóban levő cikk lényegét: *bármely vágásérett állomány végvágásakor valójában sokkal több csemete van a kérdéses területen, mint amennyit ténylegesen látunk.* A szemlélődő, összefüggéseket kereső erdőművelő vagy erdőfelügyelő feltétlenül észreveszi ezt, ha huzamosabb ideig szolgál egy helyen. Az 5 éves revíziók alkalmával vagy a kényszerbefejezett erdőfelújítások további sorsának — nem hivatalos — szemmel tartásakor mindig csodálkozva tapasztalom a fenti tétel beigazolódását.

Elég csak egy vágástérszéle — közbenső — rakodó 1—2 árnyi területét megfigyelni. A sarangok és máglyák alatt igazi nudum keletkezik, nem is szólva a közvetlen közelükben levő, letaposott felületről. Ha a következő évben vagy még egy esztendő múltán ismét megnézi az ember e pontosan megjegyzett helyeket, elámulva tapasztalja: „a föld alól” került csemete ide is. Közelítőtutakat szemlélve, ugyanerre a megállapításra jutunk.

A jelenség egyedüli magyarázata: *az élőlények hihetetlen alkalmazkodóképessége.* A cikkben is felidézett dr. Haracsi Lajos — a néhai és sokunknak oly kedves professzor, aki talán biológusnak volt a legnagyobb — hívta fel erre hallgatókorunkban a figyelmet. Mennyire igaza volt ebben is!

Az önfenntartás — az életben maradni akarás — *a legerősebb ösztön* valamennyi élőlényben, amely kialakította az *alkalmazkodás* legképtelenebbnek látszó formáit is. Csak néhány példa erre: az a semmi kis tölgycsemete képes akár egy egész vegetációs időn át levél nélkül is eltengődni, ha pl. kőfolyásban kikelve és ott valahogy megkapaszkodva, nem jut elegendő nedvességhez, vagy parányi gyökfőjénél törte le a közelítőeszköz.

Az andezit- vagy dolomitsziklák szinte észrevétlen repedéseiben hányszor látjuk csodálkozva a mégiscsak gyökeret verő virágos kőrist vagy molyhos tölgyet! Néha a sziklán futó, légygyökérszerű „póttörzset” is képes eresztetni az erdő e két legmostohább gyermeke, mivel csak egyetlen törvényt ismer: élni kell valahogy, bármilyen nehéz, bármilyen reménytelen is a jövő. A szinte szerves anyag nélküli földes vagy mészkőkopárokon hányszor nézzük elámulva a nagy költséggel és fáradsággal odatelepített mesterséges erdei- vagy fekete-fenyves alatt a *természetes* újulatot!

A gyertyánt megtaláljuk a mindig párás levegőjű völgytől szinte a karsztbokorerdő alsó határáig. Az éppen csak sziklevelekig eljutott csíracsemete hihetetlen türelemmel képes várni — ha erre rákényszerül — a számára kedvezőbb viszonyokra. Úgyszólván a tetszhalál állapotában van, de észrevétlenül mégis él, vár, tűr, mert valahol a génjei legmélyén érzi: az idő végül is neki segít és őt igazolja. Emberileg szólva, a *remény* élteti, hogy egyszer... valamikor... sudár, szép fává fejlődhetik — és ha közben el is pusztul: ezért a reményért érdemes meghalni.

A fentiek értelmében sokkal célszerűbb lenne egy végvágott területet csak a *következő évben* értékelni. Biztos, egészen bizonyos a magasabb — és realisabb! — eredményesség.

Hasonló témájú és hangvételű cikket AZ ERDŐ 1971. évfolyamában is olvashattunk Bernáth Kálmán tollából. Címe: „Gazdálkodásunk a mátrai tölgyesekben”.

Dobay Pál